

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-5S/168/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020201158
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Tóth
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2025:1020201158.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lucie Tóth a členov senátu Mgr. Milady Artnerovej a JUDr. Martina Hraboša, v právnej veci žalobcu: Združenie domových samospráv, o. z., so sídlom Rovniankova 1667/14, 851 01 Bratislava, P. O. Box 218, 850 00 Bratislava, IČO: 31 820 174, právne zastúpený: Tkáč & Partners, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Hrnčiarska 29, 040 01 Košice, IČO: 53 929 691, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, so sídlom Tomášikova 46, 832 05 Bratislava, za účasti 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, 2. C. B., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom B. XX, B., v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OU-BA-OSZP3-2020/065817-003 zo dňa 04.06.2020, takto

rozhodol:

- I. Správny súd žalobu **z a m i e t a**.
- II. Správny súd žalovanému nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.
- III. Správny súd ďalším účastníkom nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

I. Priebeh administratívneho konania

1. Na základe žiadosti ďalšieho účastníka konania v 1. rade (ďalej len „žadateľ“) zo dňa 21.08.2019 vydala Mestská časť Bratislava – D. E. (ďalej len „prvostupňový orgán“) rozhodnutie č. 2203/2205/2020/ZP/CHOO dňa 27.01.2020 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým udelila súhlas v súlade s § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) a s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) na výrub 3 ks drevín rastúcich na pozemku v katastrálnom území D. E. (B. F.) v celkovej spoločenskej hodnote 3.109,50 eura. Prvostupňový orgán zároveň určil žiadateľovi presné podmienky výrubu (bod I. prvostupňového rozhodnutia) a povinnosť uskutočniť na vlastné náklady náhradnú výsadbu drevín v celkovom počte 35 kusov. Špecifikácia jednotlivých drevín (druh, výška, resp. obvod kmeňa) a podmienky ich výsadby boli uvedené v bode II. prvostupňového rozhodnutia. Dôvodom žiadosti na povolenie výrubu stromov bola plánovaná realizácia prestavby a prístavby rodinného domu, pričom strom č. 1 rástol v priamom zábere navrhovanej stavby. Stromy č. 2 a 3 rástli pod elektrickým vedením, neboli v priamom zábere navrhovanej stavby, ale na pozemku malo dôjsť k celkovej úprave zelene. Spoločenská hodnota drevín, ktoré mali byť vyrúbané, bola určená podľa § 36 a prílohy č. 33 a 35 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „vyhláška“).

2. Pred vydaním prvostupňového rozhodnutia prvostupňový orgán zverejnil na úradnej tabuli oznámenie o začatí správneho konania vo veci vydania súhlasu na výrub drevín zo dňa 27.08.2019. Dňa 01.09.2019

žalovaný doručil prvostupňovému orgánu podanie - „Potvrdenie účasti vo výrubových správnych konania v G. B. - D. E.“. Oznámením zo dňa 05.09.2019 bol žalobca upovedomený o začatí správneho konania a nariadení ústneho pojednávania vo veci a miestneho zisťovania, ktoré sa uskutočnilo dňa 03.10.2019. Žalobca sa ústneho pojednávania a miestneho zisťovania nezúčastnil.

3. Voči prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Rozhodnutím č. OU-BA-OSZP3-2020/065817-003 zo dňa 04.06.2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) žalovaný odvolanie žalobcu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

II. Žaloba

4. Žalobou doručenou Krajskému súdu v Bratislave dňa 11.08.2020 sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia, ako aj prvostupňového rozhodnutia a žiadal, aby správny súd napadnuté rozhodnutie žalovaného spolu s prvostupňovým rozhodnutím zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

5. Žalobca namietal, že prvostupňový orgán ani žalovaný pri rozhodovaní nevychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu, nezaobstarali si všetky podklady, predovšetkým analýzu súčasného výskytu a stavu drevín, zhodnotenie ekologického, krajnotvorného, estetického a kultúrohistorického významu, dendrologický posudok preukazujúci zlý stav drevín, posúdenie, či sa účel výrubu nedá dosiahnuť starostlivosťou a údržbou o predmetné dreviny. Prvostupňový orgán nedostatočne preukázal vhodnosť a adekvátnosť určenej náhradnej výstavby voči povolenému výrubu, žalobca žiadal o objektívne vyčíslenie spoločenskej hodnoty drevín. Podľa tvrdenia žalobcu neuvedením minimálneho obvodu stromov náhradnej výsadby nebola náhradná výsadba stanovená v dostatočnej miere.

III. Vyjadrenie žalovaného a ďalšieho účastníka konania

6. K žalobe sa vyjadril žalovaný písomným podaním zo dňa 09.12.2020, v ktorom navrhol žalobu zamietnuť. Prvostupňový orgán spoľahlivo zhodnotil stav, vzrast, umiestnenie, vekovú kategóriu a perspektívu na pozemku, na základe čoho určil spoločenskú hodnotu drevín. Vzhľadom na to, že sa jednalo o výrub 3 ks drevín v relatívne dobrom stave, čo nebolo v konaní ani spochybnené, predkladanie dendrologického alebo fytopatologického posudku na preukazovanie zlého stavu drevín nebolo potrebné. Prvostupňový orgán pri ukladaní povinnosti náhradnej výsadby pri ihličnatých druhoch namiesto „obvodu kmeňa“ použil výškový parameter, ktorý sa zvyčajne uvádza v prípadoch, keď obvod kmeňa príslušnej dreviny je menší ako 11 cm. Ponuka mladých ihličnatých stromov na trhu sa uvádza s uvedením výšky dreviny, čo bol pre žiadateľa zrozumiteľnejší parameter, ako obvod kmeňa stromu pod rozkonárením. Žalovaný pripustil, že prvostupňový orgán mal pri ukladaní náhradnej výsadby pri druhu Pinus sp. uprednostniť parameter obvodu kmeňa, ktorý je v bežnej praxi pri stromoch náhradnej výsadby najviac zaužívaný, ale v tomto prípade (pomaly rastúca borovica rozkonárujúca sa vo výške pár cm nad zemou) použitie výškového parametra, ako bolo odôvodnené v predchádzajúcej časti tohto vyjadrenia, preukázalo, že náhradná výsadba 35 ks drevín v stanovených minimálnych výškach (pri ihličnanoch) a minimálnych obvodoch kmeňov (pri listnatých stromoch) s umiestnením na totožnom a susednom pozemku je primeranou náhradou za 3 ks ihličnatej krátkovekej dreviny typu tuja západná.

7. K žalobe sa vyjadril žiadateľ podaním zo dňa 07.12.2020, ktorý uviedol, že požiadavka na spoľahlivé zistenie stavu sa vždy musí vykladať vo vzťahu ku konkrétnemu konaniu, pričom v prípade výrubu troch tují v predzáhradke rodinného domu by zaobstaranie žalobcom požadovaných podkladov bolo celkom absurdné, nadbytočné a nehospodárne. Prvostupňový orgán podmienil výrub troch prestarnutých a neestetických tují splnením šiestich povinností, uložil žiadateľovi povinnosť vysadiť namiesto nich 35 mladých perspektívnych drevín, ktorých rozmery celkom jednoznačne stanovil (či už formou predpísanej výšky alebo obvodu kmeňa). Žalobca bol v priebehu celého správneho konania pasívny, osobitne je potrebné zdôrazniť, že sa nezúčastnil miestnej obhliadky, nenahliadol do spisu a neoboznámil sa s podkladmi pred vydaním prvostupňového rozhodnutia. Na základe uvedeného žiadateľ navrhol žalobu zamietnuť.

IV. Posúdenie veci správnym súdom

8. Zákonom č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o správnych súdoch“) bol okrem iného zriadený aj Správny súd v Bratislave, ktorý začal svoju činnosť 1. júna 2023. V zmysle § 3 písm. b) Zákona o správnych súdoch: „ak § 4 ods. 1 neustanovuje inak, výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave.“ Vec bola

na základe uvedenej zmeny právnej úpravy, v súlade s Rozvrhom práce Správneho súdu v Bratislave na rok 2023 v znení Dodatku č. 1 náhodným výberom pridelená senátu 4S Správneho súdu v Bratislave a je vedená pod sp. zn. BA-5S/168/2020. Na základe dodatku č. 4/2024 k rozvrhu práce Správneho súdu v Bratislave na rok 2024 účinného od 21.05.2024, senát 4S koná a rozhoduje v zložení predsedníčka senátu JUDr. Lucia Tóth a členovia senátu Mgr. Milada Artnerová a JUDr. Martin Hraboš.

9. Správny súd v Bratislave, ako súd vecne príslušný na konanie vo veci podľa § 10 SSP preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj prvostupňové rozhodnutie v rozsahu žalobných dôvodov a na pojednávaní konanom dňa 15.01.2025 dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a s odkazom na § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení platnom a účinnom do 30.06.2023 (ďalej len „SSP“) ju zamietol.

10. Podľa § 493e zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení účinnom od 01.07.2023, konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.

11. Podľa § 47 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny - zakazuje sa poškodzovať a ničiť dreviny.

12. Podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody a krajiny - na výrub dreviny sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody, ak tento zákon neustanovuje inak. Súhlas na výrub dreviny sa môže v odôvodnených prípadoch vydať len po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvov na zdravie človeka a so súhlasom vlastníka alebo správcu, prípadne nájomcu, ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy, pozemku, na ktorom drevina rastie, ak žiadateľom nie je jeho vlastník, správca alebo nájomca a po vyznačení výrubu dreviny.

13. Podľa § 48 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny - orgán ochrany prírody uloží žiadateľovi v súhlase na výrub dreviny povinnosť, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa; uprednostňuje pritom geograficky pôvodné a tradičné druhy. Ak žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevina vysadila, môže mu orgán ochrany prírody uložiť i starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov. Ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny (§ 95). Orgán ochrany prírody uloží povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbal dreviny bez súhlasu, a to do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Finančná náhrada je príjmom obce, na území ktorej sa výrub uskutočňuje; obec je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených s a/ vypracovaním dokumentu starostlivosti o dreviny, b/ vypracovaním dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability, c/ výsadbou najmä geograficky pôvodných a tradičných druhov drevín a starostlivosťou o dreviny rastúce na jej území, d/ realizáciou opatrení súvisiacich s vytváraním prvkov miestneho územného systému ekologickej stability [§ 2 ods. 2 písm. a) druhá veta] podľa schváleného dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability, e/ budovaním prvkov zelenej infraštruktúry, ako sú zelené parky, zelené strechy alebo ekodukty, f/ realizáciou opatrení na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia a chránené stromy podľa programov starostlivosti o chránené územia a chránené stromy, g/ realizáciou iných opatrení vykonávaných na účely ochrany prírody a krajiny v odôvodnených prípadoch na základe súhlasného stanoviska ministerstva.

14. Správny súd vyhodnotil ako nedôvodnú námietku žalobcu, že orgány verejnej správy oboch stupňov rozhodli bez toho, aby si spoľahlivo zistili stav a zaobstarali potrebné podklady pre vyčíslenie spoločenskej hodnoty drevín, o ktorých výrube sa konalo. Vyčíslenie spoločenskej hodnoty drevín, na ktoré mal byť vydaný súhlas na výrub, je obligatórnou súčasťou dokazovania pre účely rozhodnutia o vydaní takého to súhlasu (rozsudok NSS SR sp. zn. 2Svk/24/2022 zo dňa 30.04.2024, NSS 82/2024), čo v prejednávacom prípade bolo dodržané. Prvostupňový orgán, vykonal miestne zisťovanie, ktorého sa žalobca nezúčastnil a určil spoločenskú hodnotu drevín, ktorých sa súhlas na výrub týkal a to v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Prvostupňový orgán veľmi podrobne popísal umiestnenie drevín s ohľadom na plánovanú realizáciu stavby, rozmery drevín, ako aj zdravotný stav a estetický vzhľad (orezávanie terminálu stromov v dôsledku elektrického vedenia). Absencia dendrologického alebo fytopatologického posudku na preukázanie zlého stavu drevín by v uvedenom prípade bola neúčelná, pretože zdravotný stav drevín bol vyhodnotený ako dobrý, čo nebolo v správnom konaní nikým spochybnené. Prvostupňový orgán pri určení spoločenskej hodnoty nepristúpil k jej zníženiu v dôsledku

zlého zdravotného stavu, ale hodnotu drevín znížil iba o prirážkový index vo výške 0,9, ktorý aplikoval vzhľadom na krátkovekosť drevín.

15. Neopodstatnená bola i námietka žalobcu, že žalovaný nezhodnotil ekologický, krajínovotný, estetický a kultúromohistorický význam drevín. Prvostupňový orgán v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia poukázal na nevhodnosť výsadby drevín v ochrannom pásme elektrického vedenia, pravidelné skracovanie terminálov, ktoré znižovalo estetickú funkciu, ako aj skutočnosť, že vyrúbané dreviny mali byť nahradené mladými perspektívnymi drevinami. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí poukázal aj na priestorové obmedzenia, keďže dreviny rástli v tzv. predzáhradke, medzi oplotením a existujúcim rodinným domom v zástavbe.

16. Žalobca ďalej v žalobe namietal, že v prvostupňovom ani napadnutom rozhodnutí nebola v dostatočnej miere stanovená náhradná výsadba, resp. to či bola alebo nebola je nepreskúmateľné. Správny súd aj túto námietku vyhodnotil ako neopodstatnenú. V bode II. prvostupňového rozhodnutia je uvedený presný rozpis jednotlivých druhov, počet (v celkovom počte 35 ks drevín) a rozmery drevín, ktoré bol žiadateľ povinný vysadiť na svoje náklady. Spolu s výsadbou bola žiadateľovi uložená povinnosť zabezpečiť stálu odbornú údržbu drevín. Z prvostupňového rozhodnutia je tak možné posúdiť a spoľahlivo preskúmať mieru stanovenej náhradnej výsadby. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí taktiež skonštatoval, že i keď výrubom drevín mohlo dôjsť k dočasnému zníženiu ekologických funkcií, následnou výsadbou stromov sa táto ujma v plnej miere nahradí a vysadené dreviny vzhľadom na svoju početnosť a veľkostné parametre budú okamžite plniť funkcie predchádzajúcich stromov.

17. Žalobca ďalej poukázal na skutočnosť, že výrub drevín sa má uplatňovať iba vo výnimočných a odôvodnených prípadoch, primárnym cieľom orgánov ochrany prírody má byť zachovanie status quo a povolenie na výrub by malo byť až sekundárnym nástrojom. Ako vyplýva z prvostupňového rozhodnutia, predmetom správneho konania bolo povolenie na výrub 3 ks drevín – tují západných, v súvislosti s prestavbou a prístavbou rodinného domu, nachádzajúcich sa na pozemku vo vlastníctve žiadateľa, fyzickej osoby. V uvedenom prípade sa nejednalo o rozsiahly a neopodstatnený výrub drevín. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak sú v konflikte, dve základné práva akými vlastnícke právo a právo na priaznivé životné prostredie nepochybne sú, konflikt treba riešiť pomocou zásady spravodlivej rovnováhy. Ochrana drevín je vo verejnom záujme a je na správnom orgáne, aby dostatočným spôsobom zdôvodnil zásah do tejto ochrany a to relevantnými a čo najrôznorodnejšími argumentmi a podkladmi. Samotné povolenie na výrub drevín musí predstavovať krajnú možnosť, kedy ich zachovanie a ochrana nie je vzhľadom na plánovanú činnosť žiadateľa o povolenie možná; i v takomto prípade však musí byť čo najviac zachovaný verejný záujem na ochrane životného prostredia. V uvedenom prípade právo verejnosti na priaznivé životné prostredie je kompenzované povinnosťou vykonať pomerne rozsiahlu náhradnú výsadbu.

18. Rozsah posudzovania a hodnotenia oprávnenosti na vydanie súhlasu na výrub drevín tak zodpovedal hmotnoprávnym požiadavkám plynúcim z § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody a krajiny, pretože žiadateľ preukázal zákonné dôvody na udelenie súhlasu na výrub drevín, prvostupňový orgán a žalovaný pred vydaním súhlasu dostatočne zistili skutkový stav, a to i v rámci miestneho zisťovania, určili spoločenskú hodnotu drevín, ktorých sa súhlas na výrub týkal a stanovili presné podmienky, za dodržania ktorých mohol žiadateľ výrub drevín uskutočniť.

19. Správny orgán v rámci povoľovacieho konania na výrub stromov neriešil a ani neskúmal podmienky, za ktorých bolo vydané stavebné povolenie, ale hodnotil iba samotnú možnosť zachovania stromov, ich hodnotu a určil spôsob náhradnej výsadby. Správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, prvostupňového rozhodnutia a administratívneho spisu dospel k záveru, že rozsah a podmienky náhradnej výsadby sú určené v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami, sú dostatočne zrozumiteľné, a teda preskúmateľné, vychádzajú z riadne zisteného skutkového stavu a príslušnej zákonnej úpravy. Vzhľadom na uvedené skutočnosti správny súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade s platnými právnymi predpismi, a preto správnu žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

20. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 168 SSP a úspešnému žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože nezistil dôvod, na základe ktorého možno spravodlivo od žalobcu požadovať, aby žalovanému nahradil trovy konania. Správny súd nepriznal náhradu trov konania ani ďalším účastníkom konania podľa § 169 SSP, pretože im neuložil takú povinnosť, v dôsledku ktorej by im v konaní vznikli trovy a zároveň si ďalší účastníci nárok na náhradu trov ani neuplatnili.

21. Toto rozhodnutie prijal senát správneho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú je možné podať prostredníctvom Správneho súdu v Bratislave na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozhodnutia (§ 443 ods. 1 v spojení s § 493e SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh) (§ 445 ods. 1 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 SSP).

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1 a 2 SSP).